

PARTIDUL COMUNIST ROMAN — LUPTĂTOR CONSECVENT ÎMPOTRIVA FASCISMULUI, PENTRU INDEPENDENȚA ȘI SUVERANITATEA PATRIEI

de dr. GHEORGHE I. IONIȚĂ

S-a afirmat și se afirmă adeseori, pe bună dreptate — și ne este plăcut s-o repetăm acum în întâmpinarea celei de-a 60-a aniversări a memorabilului Congres comunist din mai 1921 — că, în anii grelelor încercări, forța politică fundamentală care a sesizat în țara noastră, cu luciditate, din primele momente, marea primejdie pe care o reprezenta fascismul intern și internațional, inițiind, organizând, conducând și dinamizând întregul front al mișcării antifasciste, pentru apărarea independenței și suveranității naționale a fost Partidul Comunist Român, apărătorul devotat al intereselor vitale ale clasei muncitoare, ale întregului nostru popor.

Este cunoscut că, după 1933 — anul instaurării hitlerismului la putere în Germania, moment ce a încurajat în acțiunea lor și grupările fasciste din România, în primul rînd Garda de fier —, sprijinindu-se pe experiența pozitivă dobîndită pînă atunci, pentru a putea mobiliza mai activ în lupta democratică, antifascistă, mase cît mai largi de oameni ai muncii, de diferite apartenențe politice, Partidul Comunist Român a militat pentru a ralia pe o platformă comună a Frontului Popular Antifascist diferitele partide, grupări și organizații politice¹. Referindu-se la conținutul bogat și plin de semnificații al luptei desfășurate de forțele democratice, antifasciste din România în deceniul al patrulea, Programul partidului nostru subliniază că „Un obiectiv permanent al partidului în acei ani a fost lupta fermă împotriva organizației teroriste legionare, fasciste «Garda de fier», creată de cercurile oligarhiei române, agentura hitlerismului în România, a cărei politică profund antinațională a adus grave primejdii poporului român. Împotriva acestei organizații, a rasismului și antisemitismului, a tendințelor de fascizare a țării, Partidul Comunist Român a chemat la luptă, a unit și organizat clasa muncitoare, masele populare de la orașe și sate, intelectualitatea progresistă, numeroși oameni politici democrați”².

Crearea, în chiar anul 1933 a Comitetului Național Antifascist³ — organizație democratică de masă, cu caracter legal — în conducerea căruia, alături de alți militanți comuniști și antifasciști, s-a aflat și tînărul revoluționar Nicolae Ceaușescu, a demonstrat cu prisosință hotărîrea clasei muncitoare, a altor pătri și categorii sociale din țara noastră de a spune un răspicat Nu ! fascismului.

Au fost apoi create și alte organizații revoluționare de masă (Blocul Democratic, Frontul Plugarilor, Madosz, Comitetele pentru apărarea antifasciștilor, Uniunea Democratică, Frontul Feminin, Frontul Studentesc Democrat, Grupul avocaților democrați ș. a.)⁴ care, aflate sub influența comuniștilor sau fiind conduse direct de

¹ Vezi detalii în Gh. I. Ioniță, P.C.R. și masele populare, ediția a II-a revăzută și adăugită, Edit. Științifică și Enciclopedică, București, 1978.

² Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Edit. Politică, București, 1975, p. 44.

³ Vezi detalii la Aurică Simion, Stelian Neagoe, Comitetul Național Antifascist din România, Edit. Politică, București, 1973.

⁴ Vezi în Gh. I. Ioniță, Pentru Front popular antifascist în România, Edit. Politică, București, 1971.

P.C.R., s-au angajat frontal în lupta antifascistă, mobilizînd masele largi la o ripostă organizată și combativă împotriva gravelor primejdii ce planau asupra țării noastre, a poporului român.

Cîte pagini minunate de eroism revoluționar, de patriotism robust, de puternică afirmare antifascistă s-au scris începînd de atunci și continuu în anii următori în istoria patriei și a Partidului Comunist Român, cite încercări grele și sacrificii i-au fost impuse poporului român în înțeleștarea pe care a trebuit s-o trăiască în interior cu „întunericul verde” și cu forțele infierbîntate din exteriorul României care au încercat să atenteze la ceea ce iubim mai mult și apărăm mai îndirjit — libertatea, democrația, integritatea țării, independența și suveranitatea națională ! Animat de un fierbinte patriotism și pornind de la adevărul socialismului științific că eliberarea națională formează cadrul eliberării sociale, P.C.R. s-a situat constant în avangarda luptei pentru dreptate socială și libertate națională, pentru neatîrnare, pentru libertatea deplină a patriei și poporului, împotriva fascismului, pentru independență și suveranitate națională.

Organizînd sistematic mari întruniri și demonstrații de masă pentru Frontul Popular Antifascist — la București, Cluj, Iași, Constanța, Brașov, Timișoara, Craiova, Ploiești, Tg. Mureș, Oradea, Arad, în Valea Jiului și în multe alte centre ale țării, angajînd în desfășurarea lor pături și categorii sociale dintre cele mai diferite, iar în plan organizatoric partide și grupări politice multiple, comuniștii au făcut dovada viabilității și largii adeviziuni de care se bucura antifascismul românesc, ceea ce a și reușit — ani în șir — să țină la respect apetitul spre putere al Gărzii de fier și al celorlalte grupări fasciste.

În condițiile ascensiunii fascismului pe plan internațional, în care Germania și alte țări satelite ei promovau o politică de revizuirea teritoriale, încălcînd tratatele internaționale prin forță și agresiune, se intensificau eforturile P.C.R. pentru coalizarea tuturor forțelor patriotice, democratice și antifasciste, pentru apărarea drepturilor și libertăților civice, a integrității țării, independenței și suveranității naționale a României. În activitatea partidului și-a făcut tot mai mult loc o linie realistă, bazată pe studierea condițiilor social-politice interne, conjugate cu situația internațională. Plenara C.C. al P.C.R. din iulie 1936 a pus în centrul atenției problema pericolului hitlerist care amenința integritatea teritorială a țării, însăși ființa națională a poporului român. Plenara aprecia că triumful hitlerismului va duce la „dezmembrarea României în folosul țărilor vecine fasciste și la înrobirea poporului român, la acapararea bogățiilor țării de către imperialismul german”⁵.

Exprimînd patriotismul comuniștilor, Plenara arăta că ei consideră necesară „apărarea fiecărei palme de pămînt a țării” și că vor „întra în primele rînduri ale luptătorilor pentru respingerea agresiunii fasciste”⁶.

Acționînd în concordanță cu imperativele vremii, P.C.R. a obținut importante succese pe linia făuririi Frontului unic muncitoresc, pe baza căruia s-au organizat importante acțiuni de clasă ; el a încheiat anumite înțelegeri temporare cu diverse forțe patriotice în scopul participării la confruntările politice ale epocii. Era vremea în care P.C.R. ajungea tot mai deschis la ideea necesității realizării Frontului Popular Antifascist, înțeles în esențialitatea rosturilor sale, vremea în care Ilie Pintilie, fruntaș al partidului, scria într-un ziar al vremii : „Am convingerea că strîngerea muncitorilor într-un Front unic de luptă contra fascismului, a stării de asediu, cenzurii, ilegalităților, samavolnicilor ar însemna primul pas într-un Front popular al tuturor păturilor asuprite”. El combătea cu severitate pe toți cei care, „în loc să caute ce ne poate uni, vorbesc mereu despre ce ne desparte”.

Frontul popular — afirma el — „...nu trebuie să fie un nou partid, ci o alianță vremelnică sau de mai lungă durată a partidelor și organizațiilor democratice, antifasciste, indiferent de programele, tactica și mijloacele de luptă. În Frontul popular trebuie să-și găsească loc toți dușmanii dușmanilor poporului”.

Era vremea în care, pe baza experienței de fiecare zi, același Ilie Pintilie atrăgea atenția : „Așadar, să nu căutăm ce ne desparte, ci ceea ce ne apropie. În momentul de față, punctele comune sînt cele mai importante și nu deosebirile.

⁵ Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. (în continuare : AISISP), cota Ab XX-3.

⁶ Ibidem.

Comuniști, social-democrați, național-tărăniști, țărăniști-radicali sau oricare ar fi denumirea organizațiilor sint deopotrivă amenințate, amenințat este poporul în întregime.

În momentul de față avem un singur dușman : fascismul. El este cel mai apropiat. Împotriva lui trebuie să ne unim.

Așa stau lucrurile. Oricine le vede altfel, dacă este sincer, dă dovadă că nu pricepe nimic⁷.

Contribuția P.C.R. și îndeplinirea rolului activ care îi revenea în ralierea tuturor forțelor antifasciste și nefasciste au fost frinate în acel timp pe de o parte, de existența unor insuficiențe, a unor practici și atitudini nepotrivite în înseși rindurile partidului, ale conducerii sale (manifestări de dogmatism, sectarism, stîngism etc.), iar pe de altă parte, de aplicarea mecanică a unor lozinci și forme tactice de acțiune pentru Front Popular Antifascist, elaborate de Comintern, valabile întru totul în condițiile specifice ale unor țări, dar inadecvate — de multe ori — situației concrete, realităților economice și social-politice din România.

În pofida unor asemenea fenomene, înlăturînd în măsură mereu crescută efectele lor nefericite, P.C.R. a reușit să-și lărgească tot mai mult contactele cu grupările sau organizațiile democratice, să stabilească legături cu diferite fracțiuni ale forțelor politice burgheze și cu un mare număr de personalități progresiste, fără deosebire de proveniența lor politică.

În activitatea P.C.R. și-a făcut loc tot mai mult o linie realistă, bazată pe studiul condițiilor social-politice interne, conjugate cu evaluarea lucidă a situației internaționale și, în funcție de acestea, s-au stabilit sarcinile partidului în mobilizarea maselor populare aparținînd diferitelor categorii sociale, fără deosebire de naționalitate, cu diverse orientări politice, la lupta pentru impunerea satisfacerii revendicărilor economice și politice, împotriva primejdiei fasciste, pentru salvarea independenței și suveranității țării, pentru făurirea unui larg Front Popular Antifascist.

Cu scurgerea anilor, pe măsură ce acțiunile agresive ale hitlerismului au crescut în intensitate, lupta P.C.R., a forțelor revoluționare și democratice ale țării a căpătat noi și precise direcții de forță. Comuniștii au jucat efectiv rolul de catalizatori ai coaliției tuturor forțelor social-politice ale timpului în lupta împotriva fascismului intern și extern, a propagandei și acțiunii deschise revanșarde și revizioniste țintind din exterior la independența și suveranitatea țării, la integritatea ei teritorială, la unitatea poporului român. „Să nu capitulăm ! Să ne împotrivim !”, glăsuia unul dintre nenumăratele manifeste ale P.C.R. din acel timp. Partidul comunist declara : „Comuniștii vor lupta, cu arma în mină, în primele rînduri. Uniți-vă cu toții, într-un singur front puternic, contra lui Hitler și aliaților săi revizionști !”⁸

Starea de spirit antifascistă, antihitleristă a maselor a cunoscut o puternică manifestare în timpul marilor demonstrații antifasciste de la 1 mai 1939, care au avut loc în București și în alte centre ale țării, manifestații pentru pregătirea cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu a activat intens, împreună cu alți activiști de frunte ai partidului⁹. Desfășurate sub lozincile : „Vrem România liberă și independentă !”, „Jos fascismul !”, „Jos agresorul hitlerist !”, manifestațiile de la 1 mai 1939 au avut un deosebit eou și peste hotare. Conferința mondială pentru apărarea păcii și democrației (Paris, 13—14 mai 1939), de pildă, aprecia că manifestațiile de la 1 mai 1939 desfășurate în țara noastră erau „o dovadă că poporul român se aliază la mișcarea antifascistă și că voința sa este de a lupta, în mod real, împotriva agresorului și fascismului”¹⁰.

Mărturie elocventă a eficacității activității antifasciste desfășurate de poporul român în acea perioadă a grelelor încercări, „Eroica luptă dusă în acei ani de partidul comunist în fruntea clasei muncitoare și a unor largi forțe progresiste, sub steagul democrației și independenței țării, atitudinea lucidă a unor grupări politice

⁷ „Frontul muncii” din 7 octombrie 1935.

⁸ AISISP, cota A XXIII-9, inv. nr. 1030.

⁹ Vezi Olimpiu Matichescu, *1 Mai 1939, moment semnificativ în lupta poporului român împotriva primejdiei fasciste, pentru apărarea independenței și suveranității naționale*, Edit. Politică, București, 1974.

¹⁰ Vezi detalii despre această manifestare antifascistă internațională la Ion Babici, *Solidaritate militantă antifascistă*, Edit. Politică, București, 1972.

ale claselor conducătoare — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu — au stăvilit pentru un timp ascensiunea spre putere a organizațiilor fasciste și înrobirea țării Germaniei naziste”¹¹.

Practic, nu în 1933 — când ar fi dorit nepus și au încercat totul pentru a izbîndi —, ci după aproape opt ani de zile, la finele anului 1940, organizațiile fasciste și-au putut netezi drumul spre putere, în împrejurările internaționale cunoscute în care țara noastră, părăsită de toate puterile Europei, fără nici un sprijin din afară, a fost lăsată la cheremul Germaniei hitleriste. În acel context a avut loc instaurarea regimului dictaturii militare-fasciste în România, pătrunderea în țară a trupelor germane, care aveau de fapt misiunea unor trupe de ocupație, România fiind apoi tîrită în războiul antisovietic, împotriva voinței clasei muncitoare, a maselor largi populare.

Că muncitorimea și masele largi din România nu au alimentat izvoarele sociale ale mișcării fasciste și cu atît mai puțin pe cele politice constituie un adevăr pe deplin demonstrat de realitatea vieții de istorie. Garda de fier și celelalte formațiuni fasciste, înstrăinate de la începuturile existenței lor de aspirațiile clasei muncitoare și ale poporului român, vînzîndu-se unuia și altuia pentru a săvîrși crime la comandă, terorizînd și jefuind o țară întregă în scurtul timp cît au figurat la guvern, dezertînd de la datoriile elementare față de patrie, au sfîrșit prin a trăda, săvîrșind acte de mișelie fără seamăn în istoria țării, și dintre acestea două mai grave decît toate: deschiderea granițelor în fața ocupanților hitleriști, la finele anului 1940, și antrenarea țării în războiul antisovietic, urît de popor. „Marele merit al Partidului Comunist Român, al mișcării revoluționare din România, al mișcării antifasciste — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu — este acela că s-au ridicat întotdeauna cu hotărîre la lupta împotriva fascismului și a războiului antisovietic”. Și, după cum se știe, au făcut-o prompt și energic și în acele împrejurări apăsătoare.

Pentru generațiile tinere paginile de tristă aducere aminte înscrise în istoria țării de organizațiile fasciste sînt necunoscute sau cunoscute, cel mult, din auzite sau din lucrările de istorie. Timpul, se spune, aduce uitare. Fără îndoială, este adevărat acest lucru. Dar la fel de adevărat este că nu orice, nu totul poate și trebuie să fie uitat. Paginile de beznă și de singe pe care fascismul — în special legionarismul, în cîrdășie cu șefii săi hitleriști de la Berlin — le-a înscris în istoria României interbelice nu pot fi uitate de poporul român, nu trebuie uitate. Tineretul zilelor noastre, generațiile de mîine trebuie să le cunoască la rîndu-le și să facă totul pentru ca niciodată să nu mai poată fi posibilă, în nici o formă, repetarea lor. Ceea ce este important azi e ca toate reziduurile ideologice ale mișcărilor de extremă dreaptă — în ipostaza naționalismului burghez, a iraționalismului în toate formele sale și a misticimului și bigotismului — să fie combătute cu toată fermitatea și lichiditate.

Am evocat în cele de mai sus unele considerații privitoare la amploarea și semnificația luptei antifasciste a poporului român, a luptei pentru salvagardarea independenței și suveranității patriei, luptă care — pe coordonatele deceniului al patrulea — a atins cote excepționale în țara noastră.

Au trecut anii. Înfruntările antifasciste ale popoarelor, toate strădaniile depuse pentru ca omenirea să se salveze din strînsoarea mișcărilor fasciste tenebroase au rămas de mult de domeniul trecutului, pagini de istorie autentică, pagini de istorie care uimesc, înmărmuresc, revoltă și azi pe cele mai vîrstnic și pe cel mai tînăr.

În ultimii ani asistăm — la noi și pretutindeni — la o intensă muncă de cercetare, la un efort de demonstrare pînă la ultimele resorturi a rădăcinilor sociale și politice ale mișcărilor fasciste. Ceea ce rămîne încă de demonstrat privește justificarea (dacă va fi posibil) a indiferenței și chiar a toleranței cu care unele cercuri politice contemporane cu noi privesc recrudescența fascismului în zilele noastre. Aceasta în condițiile în care astăzi, mai mult decît oricînd, ar fi necesar ca toate manifestările mișcărilor de extremă dreaptă să fie combătute cu toată fermitatea și lichiditate.

Poporul român a urît fascismul — de la primele manifestări tenebroase — și a luptat activ împotriva lui. Istoria deceniilor patru și, în parte, cinci ne este martoră de necontestat prin multiplele exemple pe care ni le furnizează pe acest tărîm.

¹¹ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. I, Edit. Politică, București, 1968, p. 371.

Faptele, deși nu toate, sînt consemnate într-un mare număr de lucrări de istorie, sociologie, de publicistică, în mii de manifeste, în broșuri și ziare tipărite în umbra ilegalității, cu sprijinul și cu semnătura unui număr mare de revoluționari, muncitori, precum și a unora ce făceau parte din elita intelectualității, în romane, nuvele, poeme, picturi, lucrări de grafică de mare valoare și mai ales în neprețuitele documente ale partidului comunist scrise cu litere încărcate de istorie. Toate acestea, și — mai presus ca ele — viețile sacrificate ale comuniștilor și antifasciștilor căzuți la datorie în lupta antifascistă, certifică, cu cerneala roșie a singelui, vocația antifascistă a clasei noastre muncitoare, a poporului român, a partidului nostru comunist. Vocația în care se îmbină repulsia naturală față de intoleranță și cruzime cu dragostea de patrie și sentimentele de caldă omenie.

Iată pentru ce apare cu atît mai de înțeles interesul și îndemnul partidului nostru de a combate toate influențele exogene ale rămășițelor de gîndire și exprimare retrograde, prezente mai ales în literatură și artă, decurgînd din concepții iraționaliste, mistice, idealiste, obscurantiste. În același context se înscrie și necesitatea combaterii tendințelor metafizice de permanentizare a imuabilității mitului. „Una din îndatoririle principale ce revin frontului nostru ideologic — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — este promovarea unei atitudini combative, militante, împotriva concepțiilor retrograde, mistice, a influenței străine, împotriva mentalității înapoiate, formarea trăsăturilor etice corespunzătoare noilor relații statornicite în orinduirea socialistă”¹².

Ni s-a cerut și ni se cere așadar să procedăm cu intransigență, de pe pozițiile materialismului dialectic și istoric, la eliminarea definitivă a tuturor malformațiilor care ar mai putea frîna, chiar și în măsură infimă, libera dezvoltare a civilizației umanist-socialiste în țara noastră.

Este o înaltă misiune căreia toți slujitorii frontului nostru ideologic i-au răspuns, îi răspund și-i vor răspunde oricînd, cu proptitudine și bune rezultate, este o misiune căreia și comunicarea de față încearcă să-i răspundă, în spiritul evocării celor mai eroice afirmări ale luptei antifasciste a poporului român din urmă cu patru-cinci decenii.

LE PARTI COMMUNISTE ROUMAIN — COMBATTANT CONSÉQUENT CONTRE LE FASCISME, POUR L'INDEPENDANCE ET LA SOUVERAINETÉ DE LA PATRIE

R é s u m é

En synthétisant un grand volume d'informations scientifiques, les résultats d'une recherche qui dure depuis plusieurs années, l'auteur de cette communication s'est proposé de mettre en évidence le rôle du Parti Communiste Roumain comme combattant conséquent contre le fascisme, pour la sauvegarde de l'indépendance et de la souveraineté nationale de notre patrie.

L'exceptionnelle valeur des progrès enregistrés — jusqu'à présent — par notre historiographie dans la manière d'aborder cette problématique fondamentale a permis à l'auteur de détacher les coordonnées principales de l'activité déployée par le P.C.R. sur le dit terrain.

Importantes sont les conclusions tirées par l'auteur, en général, en ce qui concerne les significations de cette lutte et spécialement, en ce qui concerne le devoir des forces progressistes de partout de combattre les essais des neo-fascistes de s'infiltrer dans la vie publique, tel que nous rappelle la triste période pendant laquelle le fascisme a dépassé n'importe quelle imagination par la nature de ses manifestations et par les terribles souffrances provoquées à l'humanité.

¹² Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîșirii construcției societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. IV, Edit. Politică, București, 1970, p. 323.

Selon les jugements de valeur qui s'émettent dans la communication, en ce sens, on détache ce qui a été souligné, plusieurs fois, par le camarade Nicolae Ceaușescu, Secrétaire général de notre parti et Président de la Roumanie Socialiste, en ce qui concerne la nécessité de promouvoir une attitude combative, militante contre les conceptions rétrogrades, mystiques, ouvertement fascistes à l'égard desquelles, partout dans le monde, les forces progressistes doivent élever des barrières infranchissables.